

Feministiska samhällsteorier sätts på prov

En avhandling vid Örebro universitet pekar på stora brister inom feministiska samhällsteorier. De är ohållbara, alltför outvecklade och bär på olösliga internteoretiska problem.

– Feministiska samhällsteorier ger oss en ideologiskt färgad bild av samhället, anser Helen Lindberg.

- Vi har en plikt att följa ett vetenskapligt etos annars gynnar det ingen, inte kvinnorna heller, utan slår tillbaka på kampen. Jag skriver avhandlingen med förhoppningen att den kan bidra till kampen för ett jämlikt samhälle.

Avhandlingen undersöker fyra allomfattande teorier som var och en gör anspråk på att kunna besvara frågan hur vi ska kunna förstå och förklara könsojämlighet och skeva maktrelationer mellan kön i dag. Teorierna, Anna G. Jónasdóttirs teori om kärlekskraft, Catharine M. MackInnons radikalfeminism, Luce Irigarays gynocentrisk särartsfeminism och Judith Butlers queerfeminism, är sinsemellan väldigt olika och har olika svar på frågan.

Teorierna som grund för forskning och politiska mål

Helen Lindberg anser att det inte är fruktbart att använda teorierna om man vill bedriva samhällsvetenskaplig forskning om könsrelationer eftersom de vilar på starka ideologiska grundvalar och uppvisar bristande intern hållbarhet. Teorierna ger litet eller inget utrymme för den enskilda individen att kunna förändra eller utveckla samhället. Avhandlingen diskuterar också de politiska mål som teorierna kan tänkas utmynna i.

- Vissa är klart utopiska och andra är oklara och outvecklade, säger Helen Lindberg.

Helen Lindberg vill peka på splittringen inom Feministiskt Initiativ som ett exempel på vad som händer inom politiken när de olika feministiska ideologiska positionerna möts. Partiet bestod inte bara av olika individer med starka viljor. Medlemmarna grundade också sina uppfattningar på olika teorier inom feminismen och när de inte var sammanförbara ledde det till slitningar.

I stället bör de feministiska samhällsteorierna likt övriga normativa och ideologiskt grundade samhällsteorier såsom marxismen, snarare ses som hjälpmedel när man sätter upp problemställningar. Helen Lindberg pekar också på att det finns en parallell mellan marxism och feminism vad gäller deras utveckling som vetenskapliga och ideologiska projekt där båda hela tiden har haft en nära relation till befrielseorienterad politisk praktik.

Utvecklingen inom feminismen

Helen Lindberg pekar också på utvecklingen som har skett från feminism till postfeminism. Postfeminismen tar avstånd från grunderna inom feministisk teori och de tidigare fundamenten. Postfeminismen förskjuter och vidgar det feministiska fokuset från relationen kvinnor och män till att också omfatta bland annat sexuella identiteter oavsett kön som angeläget både som forskningsfokus och i en politisk praktik.

Som ung var Helen Lindberg själv fascinerad av den marxistiskt orienterade radikal feminismen, men fann den otillräcklig när det gällde att hantera olika kvinnors erfarenheter.

- Att skriva avhandlingen har varit som att gå en hård brottningsmatch med mina egna övertygelser, säger Helen Lindberg.